

1 דמְצִילֵי אֲצִלוּי – על צדיקה, ולא נופלין על פניהן ממש, לפי שאין אדם חשוב רשאי
2 ליפול על פניו. הכי נרסין – תנא דבי רבי ישמעאל היא. ביום טוב מאחרין לבא – לבית
3 הכנסת, שצריך לטרוח בסעודת יום טוב, כך מפורש במסכת סופרים ובפרק יא ד"ז.
4 ומסחרין לצאת – משום שמחת יום טוב. ובשבת מסחרין לבא – שכבר תיקנו הכל
5 מערב שבת, ויפה למחר ביאתן לקרות שמוע
6 כוותיקין. ומסחרין לצאת – משום ענג שבת.
7 ברכת כהנים – שלשה תיבות בפסוק ראשון, ו
8 חמשה בפסוק שני, ושבעה בפסוק שלישי.
9 חמשה מרואי פני המלך ושבעה רואי פני המלך
10 – שבעה הם, כדכתיב "שבעת שרי פרס ומדי",
11 ומדום יש חמשה חשובים כדכתיב בסוף מלכים.
12 "שלשה שומרי הסף" בסוף ספר מלכים, ובגוף
13 תיקנו אלו מעין דבר מלכות. דמישלם בעובדיה
14 – תמים במעשהו. מפני כבוד תורה – שלא
15 ידא כבוד תורה וכבוד נביא שוה, וכיון דמשום
16 כבוד תורה הוא ולא משום חובה לאו –
17 ממנינא הוא. כנגד שבעה שקראו בתורה – לא
18 פחת כל אחד משלשה פסוקים. ואם איתא –
19 דאינו עולה מן המנין – הוה ליה שמונה שקראו
20 בתורה, ועשרים וארבעה בעתן בנביא.
כנגדו
14 יִשְׁמַעְאֵל. מֵאֵן תִּנְא לְהָא דִּתְנִי: בְּיוֹם טוֹב מֵאַחֲרֵין לְבֹא וּמִמְהֵרֵין לְצֵאת; בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים
15 מִמְהֵרֵין לְבֹא, וּמֵאַחֲרֵין לְצֵאת; וּבִשְׁבַת מִמְהֵרֵין לְבֹא, וּמִמְהֵרֵין לְצֵאת? לִמָּא רַבִּי עֲקִיבָא,
16 דְּאִית לֵיה נִבְרָא וְיִתְרָא? אֲפִילוּ תִּמְא רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל, דְּנִפְיֵשׁ סִידוּרָא דְּיוֹמָא. הֵינִי שְׁלִישֵׁי חֲמִישָׁה
17 וְשִׁבְעָה כְּנַגְדֵי מִי? פְּלִיגֵי בַּה רַבִּי יִצְחָק בַּר נַחֲמָנִי וְחַד דְּעַמְיָה וּמְנֵו רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן פִּי. וְאַמְרִי
18 לְהָ: רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן פִּי וְחַד דְּעַמְיָה וּמְנֵו – רַבִּי יִצְחָק בַּר נַחֲמָנִי, וְאַמְרִי לְהָ רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר
19 נַחֲמָנִי. חַד אָמַר: כְּנַגְדֵי בְּרַפְת כְּהָנִים. וְחַד אָמַר: כְּנַגְדֵי שְׁלִישֵׁי שׁוּמְרֵי הַסֶּף, חֲמִישֵׁי מְרֹאֵי פְּנֵי
20 הַמֶּלֶךְ, שִׁבְעָה רֹאֵי פְּנֵי הַמֶּלֶךְ. תֵּינִי רַב יוֹסֵף: שְׁלִישֵׁי חֲמִישֵׁי וְשִׁבְעָה: שְׁלִישֵׁי שׁוּמְרֵי הַסֶּף,
21 חֲמִישֵׁי מְרֹאֵי פְּנֵי הַמֶּלֶךְ, שִׁבְעָה רֹאֵי פְּנֵי הַמֶּלֶךְ. אָמַר לֵיה אֲבִי: עַד הַאיִדְנָא מָאֵי טַעְמָא לֹא
22 פְּרִישׁ לָן מִר? אָמַר לֵיה: לֹא הָוֵה וְדַעְנָא דְּצְרִיכְתוּ לֵיה. וְכִי בְּעִיתוּ מִינָאֵי מִיִּלְתָּא וְלֹא אָמַרִי
23 לְכֹנ. אָמַר לֵיה יַעֲקֹב מִינָאֵה לְרַב יְהוּדָה: הֵינִי שְׁשֵׁה יוֹם הַכַּפּוּרִים, כְּנַגְדֵי מִי? אָמַר לֵיה: כְּנַגְדֵי
24 שְׁשֵׁה שְׁעָמְרוּ מִימֵינוּ שֶׁל עֲזָרָא וְשְׁשֵׁה מִשְׁמֹאלוֹ, שְׁנַאֲמַר: "וַיַּעֲמֹד עֲזָרָא הַסֶּפֶר עַל מַגְדֵּל עֵין
25 אֲשֶׁר עָשׂוּ לְדָבָר וַיַּעֲמֹד אֲצִלוּ מִתְתִּיהָ וְשָׁמַע וַעֲנָה וְאוֹרְיָה וְחִלְקִיָה וּמַעֲשִׂיָה עַל יְמִינוֹ וּמִשְׁמֹאלוֹ
26 פְּרִיָה וּמִיִּשְׁאֵל וּמִלְכָּיָה וְחִשְׁם וְחִשְׁבְּדָנָה וְזַכְרִיָה מִשְׁלָם." הֵינִי שִׁבְעָה הוּו! הֵינִי וְזַכְרִיָה הֵינִי
27 מִשְׁלָם. וְאַמְרֵי קְרָא מִשְׁלָם? דְּמִיִּשְׁלָם בְּעוֹבְדֵיהָ. תֵּנִי רַבְנָן: הַכֹּל עוֹלִין לְמַנְעֵן שִׁבְעָה וְאַפִּילוּ
28 קָטָן, וְאַפִּילוּ אִשָּׁה. אֲבָל אָמְרוּ חֲכָמִים: אִשָּׁה לֹא תִקְרָא בְּתוֹרָה, כִּפְּנֵי כְבוֹד צְבוּר. אִיבְעִיָּא
29 לְהוּ: מִפְּטִיר, מַהוּ שְׁעֵלָה לְמַנְעֵן שִׁבְעָה? רַב הוּנָא וְרַב יְרֵמְיָה בַּר אֲבָא. חַד אָמַר: עוֹלָה, וְחַד
30 אָמַר: אֵינוֹ עוֹלָה. מֵאֵן דְּאָמַר עוֹלָה – דְּהָא קְרִי. וּמֵאֵן דְּאָמַר אֵינוֹ עוֹלָה – בְּעוֹלָה, דְּאָמַר עוֹלָה:
31 מִפְּנֵי מַה הַמְּפָטִיר בְּנִבְיָא צְרִיךְ שִׁיקְרָא בְּתוֹרָה תַּחֲלָה? מִפְּנֵי כְבוֹד תוֹרָה. וְכִיּוֹן דְּמִשׁוּם כְּבוֹד
32 תוֹרָה הוּא לְמַנְעֵנָא לֹא סְלִיק. מִיִּתְיָבִי: הַמְּפָטִיר בְּנִבְיָא לֹא יַפְחוֹת מַעֲשָׂרִים וְאַחַד פְּסוּקִים כְּנַגְדֵי
33 שִׁבְעָה שְׁקָרָא בְּתוֹרָה, וְאִם אִיתָא עֲשָׂרִים וְאַרְבָּעֵה הֵוִין! בִּיּוֹן דְּמִשׁוּם כְּבוֹד תוֹרָה הוּא,
כְּנַגְדֵי

שלשה פסוקים כנגדו למפטיד בנביא כנגד מה שקרא בתורה למאן דאמר עולה, כדאמרין בסמוך. אם כן שמע מינה שהוא קורא מה שלא קראו הראשונים, ואם כן קשה למה אין אנו נוהגין לעשות כן? ונראה לפי שימי החכמים לא היו אומרים קדיש בין אותן שקראו קודם המפטיד והמפטיד, ולכן היה המפטיד מסיים. אבל אחר שנסדר התלמוד ותקנו לומר קדיש בין אותם שקראו ראשונה המפטיד, כמו שתקנו לומר "ברוך ה' לעולם אמן ואמן" וידאו עינינו! אחר השכיבנו שלא היו אומרים בימי התנאים, הם תקדוה להודיע שתפלת ערבית רשות, והכי נמי תקנו לומר קדיש בין השבעה למפטיד להודיע שאינו ממנין השבעה, והרב רבנו אליהו הנדיג את בני עירו שאפילו כשמוציאין שני ספרי תורות או שלשה – נוהג מנהג זה שיקראו הראשונים הכל, והמפטיד חוזר וקורא ממה שקראו הראשונים, וכן הנהיג רבינו משלם, וכן נוהגין עכשיו בכל צרפת, וישנו את מנהג רש"י ורבותיו ורבנו תם, והא שאין מוציאין שני ספרי תורות בכל השבתות לקרא בשניה "זכיום השבת" כמו שנושין ביום טוב – נראה לפי שאין בפרשה אלא שני פסוקים, ואין קורין בתורה פחות מנ' פסוקים, ואין להתחיל בפרשה שלמעלה או לסיים בפרשה שלמטה משום דלא הוי מענינו של יום, ועוד יש לומר לפי שצריך להפטיד בכל שבת מענינו של יום, ואי קרין בשל שבת – אם כן יתא צריך להפטיד בדסליק מנייה, והיינו בשבת, ואם כן יהו כל ההפטרות מענין אחד, ועוד יש לומר: לפי שלעולם אין קורין בספר תורה שני בקרבנות אלא באותן שבאין לכפרה, כדפירש לקמן פרק "בני העיר" (לא, א), שקורין בוק ביום טוב, ומהני לישראל כאילו הקריבותם, אבל קרבנות שבת – אינן באין לכפרה, ומשום הכי אין קורין בהן.

1 כנגדו נמי לא בעינן – לקבוע שלשה פסוקים בנביא כנגד אותו שקרא המפסיד בתורה.
 2 מקום שיש תורגמן שאני – שיש טורח לצבור. **משנה** אין פורסין על שמע – מנין הבא
 3 לבית הכנסת לאחר שקראו הצבור את שמע, עומד אחד ואומר קדיש וברכו וברכה
 4 ראשונה שבקריאת שמע – פורסין לשון חצי הדבר. ואין עוברין לפני התיבה – שלוח
 5 צבור. ואין נושאין כפיהם – הכתבים. אין קורין
 6 בתורה – בעבור. אין עושין מעמד ומושב –
 7 למה, כשנשאק את המת לקבורו היו יושבין
 8 שבע פעמים לכבוד את המת, והרצה לסופד
 9 – יספוד. והכי תניא (בבא בתרא ק, ב) אין
 10 פוחתין משבעה מעמדות ומרשכות למת כגון:
 11 עמדו יקרים עמודו, שבו יקרים שבו. ברכת
 12 אבלים – מפרש בגמרא. ותנחומי אבלים –
 13 כשחזרין מן הקברות עומדין ומנחמין את
 14 האבל, ואין שורה פחותה מעשרה, במסכת
 15 סנהדרין (ט, א), ואין פומטין על המון בשם –
 16 'צברך אלהינו'. והקרקעות – של הקדש, הבא
 17 לפדותו צריך עשרה, ואחד מהן כהן, ואדם
 18 כיוצא בהן – אם בא לפדות מיד הקדש.
 19 ובגמרא מפרש לה, **גמרא** עדה – אין פחותה
 20 מעשרה שנאמר 'עד מתי לעדה הרעה הזאת'
 21 יצאו יהושע וכלב. לאו אורח ארעא – להסריח
 22 שלוח לבך ולקרותן יקרים, דאם כן מה הנתת
 23 למדוכין? אין אבלים מן המנין – שהרי הוא
 24 אומר ברכה למנחמים בפני עצמן; אחינו, בעל
 25 הגמול ישלם לכם גמולכם הטוב, ברוך אתה ה'
 26 משלם הגמול. ולאבלים בפני עצמן; אחינו בעל
 27 נחמות ינחם אתכם, ברוך אתה ה' מנחם אבלים,
 28 ואינו כוללן יחד. עשרה כתבים כתובים –
 29 בפרשת הקישות, שלשה בערך ושלשה
 30 בבמה וארבעה בקרקעות, וכיון דמשלמי בוד
 31 עשרה – בעינן עשרה גברי. חד לטפיה – דכון
 32 בעינן, ואיסא חסשה כתבים וחפשה ישראלים
 33 – כיון דטעמא משום מיעוט אחר מיעוט הוא,
 34 השלישי אינו מיעוט אחר מיעוט, וכיון דדרשת
 35 ליה שני מיעוט אחר מיעוט – איתרבי לישראל,
 36 כי הדר אתא כהן שלישי אשמועינן דלחיי כון
 37 ולא ישראל, וכן חמישי וכן שביעי וכן תשיעי.
 38 עבר איתקש לקרקעות – שנאמר 'זהתנחלתם
 39 אותם לבניכם אחריכם לרשת אחוזה לעולם
 40 בהסתעבודי'. **משנה** ולא יקראלמיתורגמן יותר
 41 מפסוק אחד – שלא יטעה מתורגמן (מן)
 42 המתרגם על פה.

ובנביא

שמאול: עשרה פהגים פתובים פפרשה. חד לגופיה, וחד למעוטי. ואידך, הני מעוט
 אחר מעוט, ואין מעוט אחר מעוט אלא לרבות תשעה ישראלים וחד פהן. ואימא:
 חמישה פהגים ותמישה ישראלים! קשיא. 'ואדם פיוצא בהן.' אדם מי קדוש? אומר
 רבי אבהו: פאומר "דמי עלי", דתניא האומר "דמי עלי" שמין אותו פעבר, ועבר
 איתקש לקרקעות, דכתיב: 'וזהתנחלתם אתם לבניכם אחריכם לרשת אחוזה'. **משנה**
 הקורא בתורה לא יפחות משלשה פסוקים, ולא יקרא למתורגמן יותר מפסוק אחד,

ובנביא

לוחתיה, דכי פריך אדם מי קדיש – לישני דמיידי בעבד כנעני ויש למורה דפשיטא ליה דמתניתין חשיב ותני הדינן שצריך לעשות, ואם כן אי איתא דאיירי בעבד הא הזה בשלשה. ועוד:
 נראה דסבר ליה למקשן דאי איתא דמיידי בעבד – הוא ליה לפרושי בהדיא הקרקעות והעבדים תשעה וכהן, כדכתיב בכל מקום הקרקעות והעבדים. (ועיין תוספות סנהדרין טו, א).
שמין אוהו בעבד ועבד איתקש לקרקעות דכתיב 'זהתנחלתם אותם' וגי' – משמע דעבד עברי איתקש לקרקעות, והכי נמי משמע פרק קמא דקדושין (ז, א ושם) דאשה הוא לה נכסים
 שיש להן אחריות מטעם דעבד איתקש לקרקע, וקשיא: דהיינו דווקא עבד כנעני דעליה כתיב קרא 'זהתנחלתם', אבל עבד עברי לא מצינו כלל דאיתקש לקרקעו דאי הוה דקדושין יש
 לדחות דכפירשתי שם, אבל הבא קשיא.

ובנביא

1 לא שנו אלא במקום שאין מתרגמן – ועל זה אנו סומכין שאין אנו מתרגמן הפטרות
 2 שכלל ימות השנה, וכן הפרשיות.
 3 אין פורסין על שמע פחות מעשרה – בירושלמי מפרש שאם התחילו בעשרה ויצאו
 4 מקצתן – אפילו הכי גומרין, ועל הירוצאים הוא אמר 'זעובי ה' יכלו' (ישעיה א), וכן
 5 הלכה.

1 ואין פורסין על שמע – הקונטרס פירש: בני
 2 אדם שבאו בבית הכנסת אחר שהתפללו
 3 הצבור, ורוצים לומר קדיש וברכו – צריך עשרה.
 4 ורבנו חם פירש: דבשבעה שלא שמעו עם שלש
 5 אחרים סגי. והכי נמי איתא במסכת סופרים:
 6 רבתינו שבמערב אומרים בשבעה, ונותנים טעם
 7 להביריהם, וכתביב 'בפרוע פרעות בישראל
 8 בהתנדב עם ברכו ה' (שופטים ה) דאיכא שבע
 9 חיבות, ויש אומרים אפילו בששה, משום ד'ברכי
 10 ה' השמי. ורבנו חם כתב בספר הישר: בתמישה,
 11 משום דליכא אלא חמש חיבות עד 'ברכי'. ונראה
 12 לי אפילו בשלשה שלא שמעו. והכי פירשו
 13 דקרא: בפרוע פרעות בישראל, שלא עשו מה
 14 שמוטל עליהם לעשות – או יתנדב העם לברך ה',
 15 וליכא אלא שלש חיבות עד בהתנדב. ותלמידי
 16 רשיי פירשו משמו דאפילו בשביל אחד שלא
 17 שמעו יוכלים הם לפדות על שמע, ואפילו אותו
 18 ששמעו כבר יוכל להוציא אותו שלא שמעו. כמו
 19 שאנו רואים שלוח צבור, שאף על פי שהתפלל
 20 כבר השמונה עשרה ברכות בלחש – חזר ומתפלל
 21 בקול רם, ואף על פי שכולנו בקיעין עכשיו, מכל
 22 מקום יש למור דאין זה ראייה כל כך, דשאני
 23 השמונה עשרה ברכות שהרי אם היה מתפלל
 24 מתחלה בקול רם – שמא לא יכוונו לבם להגיע
 25 עם שלוח צבור במקום קדושה ומזרים. ורבנו חם
 26 לא היה רוצה לעשות אפילו לעצמו.

1 ואמר רב יצחק אומר רבי יוחנן ברכת אבלים
 2 בעשרה – פירש רבינו יצחק דלא מיידי
 3 בברכת המזון, שהרי לא היתה ברוב העיר,
 4 כדפירש פרק קמא דכתובות (ח, ב ושם). אלא
 5 מיידי בברכות שהיו אומרים ברוב העיר
 6 במעמדות, שהיו עושין נחם אבלים, אבל בשל
 7 ברכת המזון סגי בשלשה והוא עצמו מצטרף,
 8 כדפירש הטעם שם. **עשרה** כתבים כו' – קשיא
 9 לי אמאי לא בעי אחד עשר, דאין בית דין שקול
 10 בכל דבר שהוא תלוי שעתיד בשקול הדעת.
 11 ואדם מי קדוש – פירש הקונטרס פרק קמא
 12 דסנהדרין (טו, א), והא אין נמכר בשוק בעבד לכן
 13 אין קדוש. וקשיא: אמאי לא קאמר דמיידי בעבד
 14 כנעני, שיכול אדם להקדישו. והא עבד כנעני
 15 שפיר קרוי אדם, כדאמרין פרק 'השולח' (גיטין
 16 לח, ב ושם): 'כל חכם אשר יחרם מן האדם לא
 17 יפדה' – לרבות עבדו ושפחתו הכנעני! ויש למורה:
 18 דאי איתא דמיידי בעבד כנעני סגי בשלשה, אבל
 19 בעשרה לא. כדאיתא בירושלמי גזרה שמו
 20 ישמעו ויברחו. ואם תאמרו אימא והוא
 21 ירושלמי איירי בדינא דרבנן, אבל בדינא
 22 דאורייתא צריך עשרה, ואם כן הדר קשיין

1 לוחתיה, דכי פריך אדם מי קדיש – לישני דמיידי בעבד כנעני ויש למורה דפשיטא ליה דמתניתין חשיב ותני הדינן שצריך לעשות, ואם כן אי איתא דאיירי בעבד הא הזה בשלשה. ועוד:
 נראה דסבר ליה למקשן דאי איתא דמיידי בעבד – הוא ליה לפרושי בהדיא הקרקעות והעבדים תשעה וכהן, כדכתיב בכל מקום הקרקעות והעבדים. (ועיין תוספות סנהדרין טו, א).
שמין אוהו בעבד ועבד איתקש לקרקעות דכתיב 'זהתנחלתם אותם' וגי' – משמע דעבד עברי איתקש לקרקעות, והכי נמי משמע פרק קמא דקדושין (ז, א ושם) דאשה הוא לה נכסים
 שיש להן אחריות מטעם דעבד איתקש לקרקע, וקשיא: דהיינו דווקא עבד כנעני דעליה כתיב קרא 'זהתנחלתם', אבל עבד עברי לא מצינו כלל דאיתקש לקרקעו דאי הוה דקדושין יש
 לדחות דכפירשתי שם, אבל הבא קשיא.

52 הגמרא: כיון דקצעי לסיפור - מאחר שצריך השליח ציבור לומר
 53 עמדו יקרים צמודו, שבו יקרים שבו, כציר מעשירה לאו אורח ארעא
 54 - בפחות מעשרה אנשים אין זה דרך ארץ להטריח את השליח.
 55 שנינו במשנה: ואין אוסרים ברכת אבליים וברכת חתנים (ובו)
 56 בפחות מעשרה. מבארת הגמרא: מאי ברכת אבליים, ברכת רחבה
 57 - ברכות שהיו אומרים ברוב העיר. דאמר רבי יצחק אומר רבי
 58 יוחנן, ברכת אבליים אומרים אותה מעשירה אנשים, ואין אבליים מן
 59 הסניגין, אלא צריך עשרה זולתם, ואף ברכת חתנים אין מברכים
 60 אלא מעשירה אנשים, וחתנים מן הסניגין - מצטרפים למנין העשרה.
 61 וברכות אלו חכמים תיקנו אותם, ולא תיקנום בפחות מעשרה.
 62 שנינו במשנה: ואין סניגין על הסניגין בשם בפחות מעשירה (ובו).
 63 מבארת הגמרא: כיון דקצעי לסיפור - מאחר שהוא צריך לומר נכדך
 64 לאלהינו, כציר מעשירה לאו אורח ארעא - אין זה דרך ארץ להזכיר
 65 שם שמים בפחות מעשרה אנשים.
 66 שנינו במשנה: והפרקקות תשיעה וכהן ואדם פיוצא בהן (ובו).
 67 שואלת הגמרא: מאי הני טיילי - מהיכן למדנו דברים אלו,
 68 שבהערכת קרקעות של הקדש צריך עשרה אנשים, ושזיהיה אחד
 69 מהם כהן. משיבה הגמרא: אפר שמואל, עשירה בהנים בתוכים -
 70 עשרה פעמים כתוב 'כהן' בפשיעה העוסקת בפדיון הקדש,
 71 ולומדים מזה שצריכים עשרה אנשים בפדיון הקדש. אולם רק
 72 אחד מהם צריך להיות כהן, משום שהר לגופיה - הכהן הראשון
 73 שנכתב בפרשה אכן מלמדנו שצריך דווקא כהן וממעט ישראל,
 74 (והר למעוטי), ואידך - ושאר הפעמים שכתוב כהן, הוי סיעוט אחר
 75 סיעוט, שהרי הכהן הראשון כבר מיעט ישראל, והכהן השני שוב
 76 ממעט ישראל, והכלל הוא שאין סיעוט אחר סיעוט אלא לרבות,
 77 ואם כן כל המיעוטים הללו מרבים שאף ישראל כשר, נמצא שיש
 78 רק מיעוט אחד, ולמדנו שהערכת קרקע הקדש נעשית על ידי
 79 תשיעה ישראלים וחד כהן.
 80 מקשה הגמרא: ואיכא - תאמר שצריך תשיעה בהנים ותשיעה
 81 ישראלים, שכן ישנם רק חמשה מיעוטים שקדם להם מיעוט, שהרי
 82 לאחר שה'כהן' השני ריבה אף ישראל, נמצא שהשלישי הוא
 83 מיעוט אחר ריבוי, ונדרש כפשוטו למעט ישראל, וכן הלאה לפי
 84 הסדר הזה, אחד ממעט כפשוטו, והבא אחריו הוא ריבוי. ונמצא
 85 שיש חמשה מיעוטים וחמשה ריבויים, ומדוע אין צריך חמשה
 86 כהנים. מסיימת הגמרא: קשיא - אכן קשה הדבר.
 87 שנינו במשנה: ואדם פיוצא בהן - כקרקעות, ששומתו בעשרה
 88 ואחד מהם כהן. שואלת הגמרא: מכך ששנינו כיצד פדיונו של
 89 אדם משמע שאדם יכול להיות הקדש, וקשה אדם מן קדוש - וכי
 90 יכול אדם להקדיש את גופו ויצטרך לפדותו. משיבה הגמרא: אפר
 91 רבי אבהו, באומר דמי עלי - מדובר באדם שאמר דמי עלי,
 92 שמתחייב בזה ליתן להקדש דמי שוויו, ודינו הוא כדתינא, האומר
 93 דמי עלי, שסין אותו בכמה ימכר אדם זה בשוק כעבד, וזהו שוויו.
 94 ומאחר ששומתו כעבד דינו כשומת קרקעות, שהרי עבד אישקש
 95 לתקנות, דכתוב (ויקרא טו טו) וחתנתלם אתם לכניכם אחריכם
 96 לרשת אחיה' - הקיש הכתוב עבדים לאחווה, וכשם ששומת
 97 קרקעות בעשרה, כמו כן שומת אדם כעבד בעשרה אנשים.

משנה

98 תקורא בתורה, לא יפחות - לא יקרא פחות משלשה פסוקים. ולא
 99 יקרא לפתורין - המתרגם את הפסוקים כדי שיבינו העם יותר
 100 בספוק אחד בפעם אחת, שאם יתרגם המתורגמן בפעם אחת יותר
 101 מפסוק אחד, יש לחוש שיטעה המתורגמן לפי שמתרגם על פה,
 102 והשומעים לא יבינו יפה ויכשלו, אלא שותק אחרי כל פסוק עד
 103 שיתרגם אותו המתורגמן, וחוזר וקורא.

1 כנגדו נמי לא קעי - גם לא הצריכו שלשה פסוקים בנביא כנגד
 2 קריאת המפטיר.
 3 רבא מקשה על דין הברייתא שאין לפחות מעשרים ואחד פסוקים
 4 בהפטרה: מתקיף לה רבא, ותרי הפטרת עלותיכם ספו בירמיה
 5 דלא תוין עשרין וחד פסוקים, וקרינן אותה בפרשת צו. מתרצת
 6 הגמרא: שאני התם - שונה הדבר בהפטרה זו, כיון דסליק עניינא
 7 - שמשתיים הענין בפחות מעשרים ואחד פסוקים, ולא הצריכו
 8 להתחיל ענין חדש כדי להשלים המנין.
 9 מקשה הגמרא: ותקרא דלא סליק עניינא בפחות מעשרים ואחד
 10 פסוקים לא - האם אכן אסור לפחות ממנין זה, והאמר רב שמואל
 11 בר אבא, וקנין סניגין - פעמים רבות הנה קאימנא קפיה דרבי יוחנן
 12 - עמדתי לפני רבי יוחנן בשעת קריאת ההפטרה, וכי הנה קרינן
 13 עשירה פסוקי - ולאחר שהיינו קוראים עשרה פסוקים אפר לן
 14 אפסיקו, ואפילו באמצע ענין. מתרצת הגמרא: פקום שיש תורגמן
 15 המתרגם כל פסוק שאני, וכמו דתני רב תחליפא בר שמואל, לא שנו
 16 שאין פוחתין מעשרים ואחד אלא פקום שאין תורגמן, אבל
 17 בפקום שיש תורגמן פוסק אף לפני מנין זה, משום טורח הציבור.

משנה

18 המשנה מונה דברים שאינם נעשים בפחות מעשרה: אין פורסין על
 19 שמע לצורך המאחרים לבוא לבית הכנסת, ואין עוקרין לפני
 20 התיבה - להיות שליח ציבור לחזור תפילת שמונה עשרה בקול
 21 רם, ואין הכהנים נושאין את כפיהם לברך את העם, ואין קורין
 22 בתורה בציבור, ואין ספסדיין קנייא לאחר הקריאה בתורה, ואין
 23 עושין מעמד ומושב בלוויית המת, ואין אוסרים ברכת אבליים,
 24 ותנחומי אבליים בחורתם מהקבורה, וברכת חתנים - שבע הברכות
 25 שמברכים לחתנים, וכן אין סניגין בשם - לומר בברכת הזימון
 26 לאחר הסעודה 'נברך אלוקינו', כל הדברים האלו אין עושים
 27 אותם במעמד פחות מעשירה אנשים.
 28 ובשומת קרקעות כשכאים לפדותם מן ההקדש, צריך עשרה בני
 29 אדם, תשיעה מהם יכולים להיות ישראלים ואחד צריך להיות כהן.
 30 ואף שומת אדם פיוצא בהן - אדם שאמר דמי עלי שמים אותו
 31 בעשרה ואחד מהם כהן, כדין קרקעות.

גמרא

32 הגמרא נותנת מקור לדין המבואר במשנה שאין דבר שבקדושה
 33 בפחות מעשרה: מאי הני טיילי - מהיכן למדנו דברים אלו, אפר
 34 רבי תיבא בר אבא אפר רבי יוחנן, דאמר קרא (ויקרא כב לב) ונקדשתי
 35 בתוך בני ישראל, ומכאן לומדים שקל הזכרת דבר שבקדושה
 36 (שנקדשין בו את ה') לא יהא נאמר עם פחות מעשירה אנשים.
 37 ומבארת הגמרא: מאי משמע - כיצד משמע ש'בתוך בני ישראל'
 38 הם עשרה, דתני רבי תיבא, אתיא - לומדים זאת בגזירה שוה 'תוך'
 39 'תוך', דתיב קרא ונקדשתי בתוך בני ישראל, וכתבי התם בפרשת
 40 קרח (מדבר טו כא) 'הקדלו בתוך העדה', וכמו שבפרשת קרח נאמר
 41 'תוך' בעדה, אף 'תוך' שנאמר ב'ונקדשתי' אינו אלא בעדה,
 42 וכמה היא עדה אתיא בגזירה שוה 'עדה' 'עדה', דכתבי התם
 43 בפרשת המרגלים (שם טז כז) 'עד כתי לעדה הרעה הזאת', מה 'עדה'
 44 האמורה להלן במרגלים הכוונה לעשירה מתוך השנים עשר ששלח
 45 משה רבינו (שהרי יצאו מהם יהושע וכלב שהיו צדיקים), אף
 46 כשכתוב 'עדה' מאן בפרשת קרח, הכוונה לעשירה, ושוב לומדים
 47 מגזירה שוה ש'בתוך בני ישראל' הכוונה לעשרה אנשים,
 48 כדלעיל.
 49 שנינו במשנה: ואין עושין מעמד ומושב בפחות מעשירה. מבארת